

Alephin otsikkomuotohaut

Alephissa on mahdollista hakea tietueen kenttiin ja osakenttiin sisältöjä sekä omasta tietokannasta että auktoriteettitietokannoista (tai mahdollisesti muista tietokannoista). Omasta tietokannasta haettaessa voidaan tarkistaa, mitä otsikkumuotoja muissa tietokannan tietueissa on käytetty. Auktoriteettitietokantoja käyttämällä voidaan varmistaa, että käytetään auktorisoitua otsikkumuotoa.

Melindan otsikkomuotohauissa on itse Melindan lisäksi käytössä auktoriteettitietokanta Asteri, jonka **sanastoista (FIN10)** löytyvät ajantasaiset YSO, YSO-paikat, YSO-aika sekä SLM, kaikki sekä suomen- että ruotsinkielisinä, nimestä (FIN11) Asterissa olevat yhteisö- ja henkilö- ja kokousauktoireetit ja **teoksista a/ekpressioista (FIN13)** Violan tekijä-nimeke- ja yhtenäistetty nimeke -auktoireetit sekä Teos MARC 21 -hankkeen yhteydessä sinne lisätyt Helsingin yliopiston kirjaston tuottamat uskonnollisten teosten (mm. Raamatut) auktoireetit.

Asterin teoksista/ekpressioista poiminta on otettu käyttöön 15.12.2022, ja sen käyttäminen vaatii työaseman Alephin asetusten päivittämistä ohjeen [Asterin sanastojen \(FIN10\)](#), [nimien \(FIN11\)](#), [apuauktoireettien \(FIN12\)](#) ja [teosten \(FIN13\) käyttöönotto Aleph-klientissä](#) mukaisesti.

Otsikkumuotojen hakeminen ja täydentäminen onnistuvat seuraavilla neljällä toiminnolla:

- ***Edit Actions* > *Search Field Headings of Current Base*** (pikanäppäinkomento ***F3***) - täydentää kentän oman tietokannan otsikkoindeksistä
- ***Edit Actions* > *Search Field Headings of Other Base*** (pikanäppäinkomento ***Ctrl-F3***) - täydentää kentän auktoriteettitietokannan otsikkoindeksistä
- ***Edit Actions* > *Search Subfield Headings of Current Base*** (pikanäppäinkomento ***F4***) - täydentää osakentän oman tietokannan otsikkoindeksistä
- ***Edit Actions* > *Search Subfield Headings of Other Base*** (pikanäppäinkomento ***Ctrl-F4***) - täydentää osakentän auktoriteettitietokannan otsikkoindeksistä

Se, mihin otsikkoindeksiin otsikkumuotohaku minkäkin kentän tai osakentän kohdalla suuntautuu, on määritelty Alephin palvelinasetuksissa, joita voidaan tarvittaessa täydentää ja korjata. Otamme mielellään vastaan täydennysehdotuksia palveluosoitteessa melinda-posti (at) helsinki.fi.

Kentät, joissa otsikkumuotohaku on käytettävissä

Listaus kentistä, joissa otsikkumuotohaku on käytettävissä löytyy alasivulta [Otsikkumuotohaut kentittäin](#)

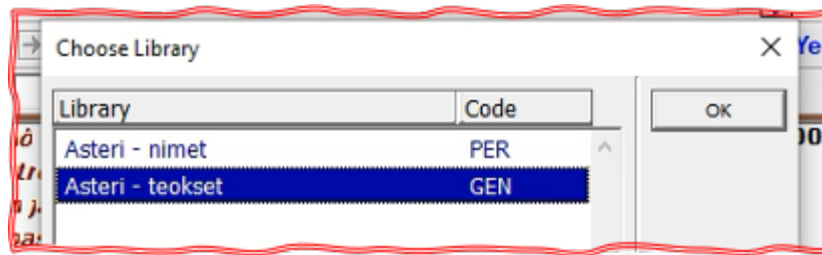
Ohjeet otsikkumuotohaun käyttöön

Seuraavassa ohjeessa on käytetty esimerkkinä kokonaisen asiasanakentän täydentämistä Asterin asiasanastoista.

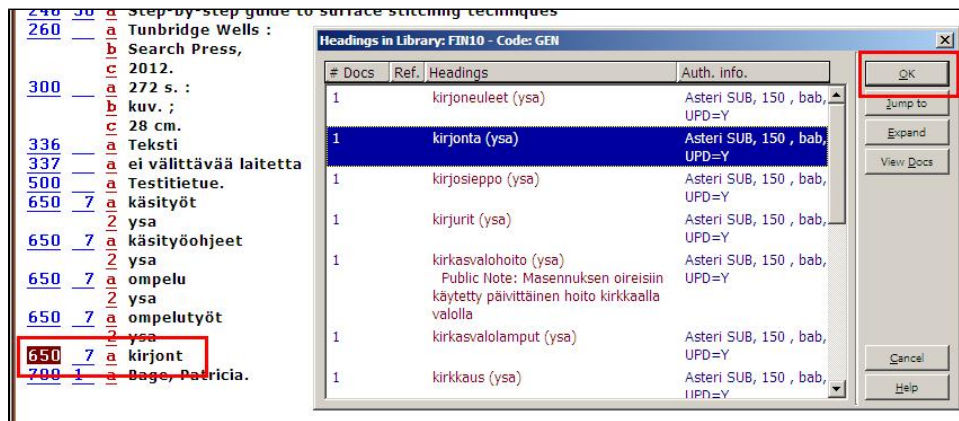
- Kursori viedään kenttään, jonka sisältöä halutaan täydentää ja / tai tarkistaa auktoriteettikannasta
- Valitaan *** Edit Actions * > * Search Field Headings of Other Base *** (pikanäppäinkomento ***Ctrl-F3***)

- **HUOM:**
Toimijakirjauskentissä **600** /**610/611** sekä **700/710** /**711** otsikkomuotohaku kysyy halutaanko poiminta tehdä Asterin nimikannan (FIN11) vai Asterin teos /ekpressiokannan (FIN13) sopivasta indeksistä.
 - Muissa kentissä kannalle ja indeksille, johon otsikkomuotohaku kohdistuu, on vain yksi vaihtoehto, joten valintaa ei tarvitse tehdä

- Aleph avaa otsikkumuotoilista siitä kohdasta, johon kenttään kirjoitettu teksti kuuluisi
 - **HUOM:** Jos bib-tietueen kentässä on tietoja, jotka eivät sisälly auktoriteettitietueeseen, ei Aleph välttämättä osaa avata listaa oikealta kohdista. Tyypillistä on kursorin päätyminen oikeaa muotoa seuraavalle riville esim. silloin, kun bib-tietueen kentässä on replikoinnin ohjauskomento.
- listassa pääsee liikkumaan normaaleilla selaustoiminnoilla (nuolinäppäimet, Page Up/Down, ikkunan vierityspalkki jne.)

- ***Jump to*** -painikkeella pääsee siirtymään haluamaansa kohtaan listaa.
- tämä on erityisen käytännöllinen toiminto silloin, kun bibliografisen tietueen kentässä on haluttua otsikkumuotoa edeltäviä auktorisoimattomia tietoja (esim osakenttä \$3 tai \$i), eikä Aleph löydä oikeaa kohtaa otsikkumuotolistasta.

henkilöusäki **700** **i** Sisältää (teos):
a Pus
e kirjoittaja.

Headings in Library: FIN11 - Code: PER

# Docs	Ref.	Headings	Auth. info.
1		Sisula-Tulokas, Lena, 1945- (FIN11)000059268	Asteri Names, 1001 , aab, UPD=Y
1		Sisättö, Margareeta, 1949- (FIN11)000108939	Asteri Names, 1001 , aab, UPD=Y
1		Sisättö, Seppo, 1945- (FIN11)000059269	Asteri Names, 1001 , aab, UPD=Y
1		Sisättö, Vesa, 1969- (FIN11)000094	Asteri Names, 1001 ,

Jump to

Public Note: T

Sisättö

1 Sita, Bernard B

1 Sitari, Kaija, 19

1 Sitari, Taimi, 1

Select Scan Code: PER

Enter Starting Text:

Pus

Including Text (relevant only for long headings):

OK Cancel Help

Kunkin otsikkumuodon kohdalla ***Auth Info*** -sarake näyttää seuraavat tiedot:

- **tietokannan**, jonka indeksistä otsikkumuoto haetaan (*Asteri SUB*)
- auktoriteettitietueen **kentän**, josta otsikkumuoto on indeksoitu (*150*)
 - **1XX** -kenttä = *ohjeellinen muoto*
 - **4XX** -kenttä = *ei-ohjeellinen muoto*
- auktoriteettitietueen, josta otsikkumuoto on indeksoitu, **kentän 008 merkkipaikat 14-15**
 - soveltuuko otsikkumuoto pää /lisäkirjaukseksi, a=kyllä, b=ei (*b*)
 - soveltuuko otsikkumuoto asiasanaksi, a=kyllä, b=ei (*a*)
 - soveltuuko otsikkumuoto sarjalisäkirjaukseksi, a=kyllä, b=ei (*b*)
- auktoriteettitietueen **UPD** -kentän arvon (*UPD=Y*)
 - siirretäänkö otsikkumuotolistasta valitun ei-ohjeellisen muodon sijaan bib-tietueeseen ohjeellinen muoto

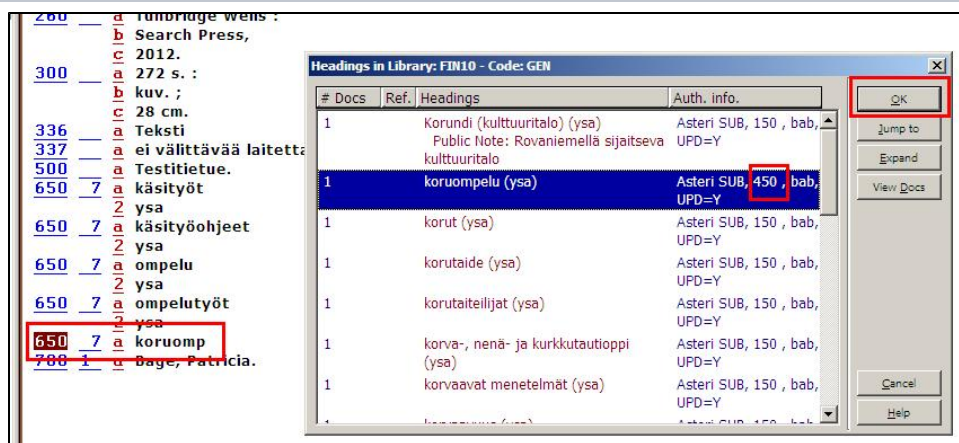
Headings in Library: FIN10 - Code: GEN

# Docs	Ref.	Headings	Auth. info.
1		historialliset kartat (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		historialliset näytelmät (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		historialliset näyttämöpuvut (ysa)	Asteri SUB, 450 , bab, UPD=Y
1		historialliset romaanit (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		historialliset tarinat (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		historialliset teatteripuvut (ysa)	Asteri SUB, 450 , bab, UPD=Y
1		historialliset äänitteet (musa)	Asteri SUB, 450 , bab, UPD=Y
1		historialliset äänitteet (ysa)	Asteri SUB, 450 , bab, UPD=Y
1		historialliset äänitykset (musa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		historialliset äänitykset (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		historiamaalaus (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		historian aikakaudet (ysa)	Asteri SUB, 450 , bab, UPD=Y
1		historian filosofia (ysa)	Asteri SUB, 450 , bab, UPD=Y
1		historian käyttö (ysa) [historiakulttuuri ysa]	Asteri SUB, 450 , bab, UPD=Y

- ***OK*** -painikkeella siirretään listasta valittu otsikkumuoto käsiteltävään kenttään

○ jos otsikkumuoto on ohjeellinen muoto (peräisin auktoriteettitietueen **1XX**-kentästä), se siirtyy sellaisenaan bib-tietueen käsiteltävään kenttään

○ jos otsikkumuoto on ei-ohjeellinen eli viittausmuoto (peräisin auktoriteettitietueen **4XX**-kentästä), siirtyy bib-tietueen käsiteltävään kenttään kyseistä ei-ohjeellista otsikkumuotoa vastaava ohjeellinen muoto

Kaikissa otsikkumuodoissa:

- käsiteltävään kenttään siirtyvät ne kaikki osakentät, jotka löytyvät auktoriteettitietueen otsikkumuodosta (esimerkiksi asiasanoissa myös asiasanastolyhenne osakenttään **\$2** ja nimissä Asteri-ID osakenttään **\$0**)

- **HUOM!** asiasanojen lisäämäreitä (osakentät **\$x**, **\$y**, **\$z**) sisältäviä asiasanaketjuja käsiteltäessä on syytä olla varovainen - jollei myös poimittava otsikkomuoto sisällä lisäämäreitä, ne katoavat käsiteltävästä kentästä. (Jos näin kuitenkin pääsee käymään, ***Edit Text*** > ***Undo*** (***Ctrl-Z***) auttaa)
- Yksittäisiin osakenttiin voi hakea sisältöjä *omasta tietokannasta* ***Edit Actions*** > ***Search Subfield Headings of Current Base*** (pik anäppäinkomento ***F4***) -toiminnolla, mutta auktoriteettikannasta näiden haku ei (ainakaan toistaiseksi) onnistu.
- jos käsiteltävässä kentässä on ennestään **\$9**-osakenttiä (esimerkiksi replikoinnin ohjauskomentoja), tai nimien kohdalla **\$4**-tai **\$e**-osakenttiä, tai toimijakirjauskentissä (x00/x10/x11) **kentän nimekeosaan** kuuluvia tietoja, ne kuitenkin säilyvät, vaikka otsikkumuotohaulla tuotava sisältö muuten korvaisikin kentän alkuperäisen sisällön
- **HUOM:** toimijakirjauskenttien **x00/x10/x11** nimekeosan osakenttien suojaus aiheuttaa sen, että jos bibliografisen tietueen nimekeosan sisältävään kenttään poimitaan otsikkomuoto teos /ekpressioauktoreettista, eriävät nimekeosan osakentät valitettavasti tuplaantuvat, koska suojaussäännöt voidaan määrittää vain kerran kullekin bibliografisen tietueen kentäkoodille. Poiminnan jälkeen käyttäjä joutuu siis poistamaan mahdolliset ylimääräiset osakentät.

- otsikkomuotolistauksesta pääsee tarkastelemaan listauksesta valitun otsikkumuodon sisältävää auktoriteettitietuetta ***Expand*** -painiketta painamalla
 - auktoriteettitietueen saa suljettua ***Cancel*** -painikkeella
 - auktoriteettitietueen saa avattua luettelointitilaan katseltavaksi ***Select*** -painikkeella
 - auktoriteettitietueet eivät kuitenkaan ole muokattavissa eivätkä tallennettavissa ilman erityisoikeuksia

The screenshot displays a library catalog interface. On the left, a list of records is shown with their call numbers and titles. Two pop-up windows are open, providing detailed information for specific records.

Record List:

Call Number	Title
245 04	The stitching book : a step-by-step guide to surface stitching techniques / Patricia Bage ... [et al.]
246 30	Step-by-step guide to st
260	Tunbridge Wells : Search Press, 2012.
300	272 s. : kuv. ; 28 cm.
336	Teksti
337	ei välittävää laitetta
500	Testitietue.
650 7	käsityöt
650 7	ysa
650 7	käsityöohjeet
650 7	ysa
650 7	ompelu
650 7	ysa
650 7	ompelutyöt
650 7	ysa
650 7	kirjont
700 1	Bage, Patricia.

Headings in Library: FIN10 - Code: GEN

# Docs	Ref.	Headings	Auth. info.
1		kirjoneuleet (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		kirjonta (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		kirjosieppo (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		kirjunt (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		kirjasvalohoito (ysa)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		Public Note: Masennu käytetty päivittäinen hoito valolla	
1		kirjasvalolamput (ysa)	
1		kirikkaus (ysa)	

Record Number 26771 in Library FIN10: 1 of 1

FMT	AU
LDR	cz a2200241n 4500
001	000026771
005	20121129161140.0
008	8611001 a z bab ana
040	a FIFenn b fin f ysa
072	a ysa98
150	a kirjonta 2 ysa
450	a brodeeraus 2 ysa
450	a kirjailu 2 ysa
450	a koruompelu 2 ysa
550	w g a käsityöt 2 ysa
550	w h a konekirjonta 2 ysa
550	w h a helmikirjonta 2 ysa
550	w h a pistokirjonta 2 ysa
550	w h a reikäompelu 2 ysa
550	w h a silkinauhakirjonta 2 ysa
550	w h a vanukirjonta 2 ysa
550	w h a vohvelikirjonta 2 ysa
SID	c 96211 b ysa
CAT	a LOAD-YSA b c 20121129 l FIN10 h 1611

The interface includes buttons for 'Expand', 'Select', 'Cancel', 'Prev. Record', and 'Next Record'. The 'Expand' button is highlighted in red in the top window, and the 'Cancel' button is highlighted in red in the bottom window.

- otsikkomuotolistauksen ***View Docs*** -painike näyttää otsikkomuodon sisältävät bibliografiset tietueet. Jos tietueita on useampia, ne näytetään **Brief List** -listauksena.

- bibliografisen tietueen saa katseltavaksi kokonaisen ***View Full*** -painikkeella
- kokotietueen näytössä voi siirtyä tietueesta toiseen **Previous Record** ja **Next Record** -painikkeilla

- ***Select*** -painike avaa valitun bibliografisen tietueen luettelointitilaan

- **Huom:** Nimien osalta bibliografisista tietueista näytetään ne, jotka on linkattu Asteriin Asteri-ID:llä. Asiasanojen osalta puolestaan näytetään vain ne bib-tietueet, joissa asiasana esiintyy sellaisenaan, ei niitä, joissa se esiintyy ketjun osana. Lisää tietoa Asteri-linkkauksista löytyy [Linkit Asterin toimijakuvailuun](#) -ohjeesta.

- **Huom:#Docs** -sarakkeessa on nimimuotoja Asterista poimittaessa aina luku 1 - tämä lukumäärä on niiden Asteri-tietueiden määrä, joissa nimimuoto esiintyy. Linkattujen bibliografisten tietueiden määrää ei ole listauksessa näkyvillä. Linkatun bibliografisen tietueen kokonäytön otsikkopalkissa linkattujen tietueiden kokonaismäärä on näkyvissä.

245 10 a Situations-charta öfver trakten omkring finska arméens läger ställe Lill Luolais Malm jemte

Headings in Library: FIN10 - Code: GEN

# Docs	Ref.	Headings	Auth. info.
1		historialliset kartat (ysä)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		historialliset näytelmät (ysä)	Asteri SUB, 150 , bab, UPD=Y
1		historialliset näyttämöpuvut	Asteri SUB, 450 , bab,

Buttons: OK, Jump to, Expand, View Docs

Brief List

Title	Author	Imprint	ISBN/ISSN	Year
Suomen yleiskartta 1863-1963 :	Harju, Erkki-Sakari, kirjoittaja.		978-952-5671-77-	2017
Oulun seutu kartoin :	Tuomikoski, Pekka, kirjoittaja.		978-952-5671-75-	2017
Karjalan kannas 1938 :		Karttakeskus, 2017.	9789522664747	2017
Fantastiska kartor :				
Plan af Tammerfors utgifven 18 af C. W. Gylde_n.				
Suomen sotilaskartoitus 400 vu /				
Historiallinen atlas :				
Luovutettu Karjala 1940 :				
Tabula Imperii Romani.				
Joint commission seminar on historical maps, atlases and toponymy /				

Record Number: 11501420 in Library FIN01: 1 of 1210

FMT	MP
LDR	00000cem a220000004i 4500
001	011501420
005	20171125094232.0
007	ad c
008	170822s2017 fi e 1 fin c
020	a 978-952-5671-77-3 q sidottu
035	a (FI-MELINDA)011501420
040	a FI-BTJ b fin e rda d FI-Piki d FI-Vaski
0410	a fin
084	a 92.602 2 ykl
084	a 92.6 2 ykl
084	a 42.02 2 ykl
084	a 92.02 2 ykl
1001	a Harju, Erkki-Sakari, e kirjoittaja.
24510	a Suomen yleiskartta 1863-1963 : b 100 vuotta Suomen kuvaajana / c Erkki-Sakari Harju, Antti Jakobsson.
250	a 1. painos.
255	a 1:247000, 1:400000.
264 1	a [Helsinki] : b AtlasArt, c [2017]

Buttons: Select, View Full, Prev. Record, Next Record, Cancel, Help